

NR 2 | 2012
ÅRGÅNG 14

MEMBERSTIDNING
ÖckeröÖarnas
SLÄKTFORSKAR FÖRENING

Arvid Hellström

Ordföranden har ordet

Slut på sommaren

När jag skriver detta har sensommaren kommit och sommaren, om man kan kalla den så, har gått alldeles för fort. Allt vad som gäller släktforskning har legat nere, och bra är väl det, för nu börjar man bli sugen igen när kvällarna börjar bli längre.

Resan till Halland

Jag skadade höger ben vid lite målningsarbete på båten, fredagen före Medlemsresan. Jag var konvalescent ca. 3 veckor för detta. Men nu är allt bra igen.

Följaktligen fick jag inte följa med på föreningens resa ner mot Halland, där ett ca 35-tal medlemmar fick besöka en fårfarm på Österöö, med lunch på en Golfklubb, vad jag kunde förstå så vad det intressant. Efter detta till Varbergs fästning och museum med Bockstens-mannen och annat, samt avslut med kaffe med dopp ute på Getterön.

Vi ser fram emot nästa resa till våren, vi är öppna för förslag ifrån er, vart vi ställer kosan då.

Regnig sommar

I början av den kalla juni seglade min hustru och jag (halt o lytt) upp i Bohuslän, hade värmen på i båten, från det vi lämnade Hönö tills vi kom tillbaka just till midsommar som blåste och regnade bort, så det var väl ingen höjdare. Men vi fick en liten rekreation o vila innan Hönökonferensen började.

Möte

Vi ser också (i skrivandes stund) fram emot hösten där vi har två intressanta saker. Först ett studiebesök på landsarkivet den 17 september kl. 17:30, där vi kommer att bli guidade av någon kunnig person, skall bi intressant att få höra om det finns några andra vägar att gå än man har hittat tidigare. Man går för det mesta tyvärr på i samma hjulspår.

Det andra är Höstmötet den 7 november med Rolf Ericsson som kommer att hålla ett föredrag som han kallar "Erik på Fågels pöjk" det kommer att handla om 500 år av sillfiske. Rolf har med sig film och bilder som han kommer att visa, han kommer också att ha med sig böcker till försäljning.

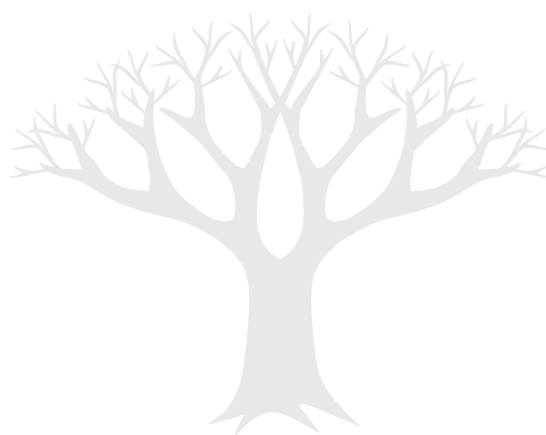
På gång

Under hösten kommer vi att få en ny hemsida som en av våra medlemmar, Lars Ericsson, håller på att framställa.

Vi skall också börja fotografera och dokumentera gravstenarna i Öckerö kommun. Vi väntar på att få klartecken ifrån kyrkoförvaltningen om detta.

Med önskan om en fin forskarhöst

Claes-Göran Sörensson

Från Svensson till Dickborn eller säggen om släktnamnet Dick

Säggen säger att tidigt 1700-tal seglade en engelsk sjökaptan in i Göteborgs hamn och bosatte sig här. Hans förnamn var Dick, han fick en son som döptes till Dick, som fick en son som döptes till Dick.... Säggen säger att sedan den dagen som sjökaptanen satte sin fot i land här i Göteborg har alla förstfödda söner blivit döpta till Dick som tilltal eller andra namn.

1971 låg min gammelfarfar låg för döden var min lillebror nyfödd, när pappa hälsade på gammelfarfar en sista gång, tog han tag i pappas arm och sa: "Lova mig att Pojken får heta Dick, så vi inte bryter traditionen". Så berättade han åter igen om sjökaptanen Dick. Min gammelfarfar hette Douglas Dick Svensson, hans son, min farfar hette Dick Reinhold Svensson och min far heter Roger Dick. Min lillebror fick namnet Anders men med Dick som andra namn, såklart. När min bror år 2000 fick sin förstfödde son förärades även han med namnet Dick Oscar. Tänk vad glad gammelfarfar hade blivit om han vetat att vi fört den gamla traditionen vidare och döpt alla gossebarn till Dick.

Farfar och hans fru Rosa hette Svensson i efternamn, de flyttade in i de fina nya höghusen vid Värvaderstorget i Biskopsgården, Göteborg. I huset fanns flera familjer som hette Svensson i efternamn. En dag när farmor kom hem så satt det röda lappar på hennes fina dyra möbler – UTMÄTNING! Farmor och farfar var ordentliga människor som inte hade något som helst med kronofogden att göra – någonsin! Vicevärden hade helt enkelt släppt in kronofogden hos fel Svenssons. Vid ett annat tillfälle så skulle farfar genomgå en mindre operation, när farmor kom med blomsterkvasten på besökstiden, så blev hon inkallad till överköterskan som allvaligt förklarade att herr Svensson tyvärr gått hädan – det var bara det att det var fel Herr Svensson.

Nu var måttet rågat! Min farmor och farfar som var beresta och börjat lära sig lite engelska bestämde sig för att byta efternamn. Då kom det hedersamma släktnamnet från sjökaptan Dick på tal igen och eftersom alla söner sen 1700-talet föddes till namnet Dick antogs namnet Dickborn till efternamn.

För några år sedan berättade jag detta för min väninna Agneta eftersom hon undrade var vi fått vårt efternamn ifrån. När jag berättat historien för henne så säger hon – "Ska vi slå vad, jag tror inte alls att era gossar hetat Dick i så många generationer som det sägs." Jag bedyrade att min gammelfarfar Douglas inte var någon påhittare minsann – jag har många fina minnen av honom.

Men Agneta hade rätt – vad vi vet, så finns ingen Dick före min gammelfarfar.... Däremot startade han säggen om Dick där 1971 på sin dödsbädd, för efter det har ju alla förstfödda gossebarn fått heta Dick. Lille Oscar får föra traditionen vidare i 6:e led.

Vad jag vet så kommer min fars släkt från Sörhallen Lundby, Hisingen, de var sjöfolk och kolare. Jag hoppas komma igång med min släktforskning och se om jag kan hitta den där sjökaptan från England som på 1700-talet kom till Göteborg och som är upphov till mitt efternamn. Känner ni igen min förfader, kaptan Dick? Hör gärna av er i så fall.

Insänt av Annette Dickborn

Våra kyrkoherdar

Vid några tillfällen har jag diskuterat med kyrkoherde Åke Andreasson om det vore lämpligt att som i många andra församlingar anslå en förteckning över kyrkoherdar genom tiderna i Öckerö kyrka. Så blir det troligen. Underlaget för en sådan *series pastorum* kan hämtas från Torslanda KI:2, sidorna 169 – 173 och Skarstedt, Göteborgs Stifts Herdaminne, sidorna 572 – 578. Här följer förteckningen över de präster, vars namn en släktforskare i Öckerö ofta möter under sina forskningar. Den inleds med en avskrift ur Torslanda KI:2:

”Then första af Pastoribus som man här wet at säga af, har hetat **Jöns Nebb**, hwad är han Lefwat är icke vidare kunnigt, men at thet warit i seculo.

Thenna har begådt mord på öyarna på en skeppare som han Länt penningar til, therföre at han intet Längre wille beholla them på Interesse. Huru han begick sin sak har han dock niutet lifwet, thet han förmenes kommit åstad genom sina Trulldoms konst; men kom dock ifrån Pastoratet, tå han sedan begifwit sig til sin fäderneort på Inland, och ther förmåt af sina wänner at han skulle få taga in så mycken mark, som han sielf kunde hägna inne at föda sig en koo och en häst uppå; har han dragit sin käpp efter sig ther han eljest wille hafwa gärdes=hagen liggandes, och när han nu på thetta sit maner hade inhägnat så mycken mark som han wille hafwa kunde aldrig något kreatur komma öfwer thenna hans hage, utan så snart swinet kommit när thetta hans keppedrag, har thet skriket och sprungit som man warit efter och slagit thet, med pryglar och keppar; men andre Creatur hafwa skrämt wänt om igen. Sedan säges at $\frac{1}{4}$ hemman blifwit af thetta intagit; men om hagen än är god eller; annan hage gjordt i thess stelle har iag icke kunnat bli kunnig, medan iag icke Fådt rätt kunskap om orten som han satt sig neder på när han blef afsatt.

Then 2dre **And: Petri** har bodt här i Land på then engien som ofwan omtalas, hwarest synes en Tompt som än kallas Lilla Prästeg. then han bodt uppå han Lefde år 1599:

Then 3die **Nicolaus Petri** har bodt först på et Cronhemman här i församlingen Lilla Tumlehed wid namn, men sedan bydt gårdar med en man som bodt i Öckerö sockn, och på sielfwa Kiörköön Öckeröö som ligger hos Kyrkian och heter Sorg. här bodde han

sedan så länge han Lefde och lemnade efter sin död thetta hemman til en sin son wid namn Pehr Nilson, hwilken sedan han är död blefwen är hans änkia andra gongen blifwen gift med en man wid namn Jacob Rassmuson som ännu lefwer och är en 90 åhrgubbe. Thenna Pastor som gift bort sine döttrar bort til öyebönder har ännu uti Öyerne många barne barn efter sig, när thenne antingen tilträdt Pastoratet eller affidit, har iag icke än kunnat få någon kunskap om; men han ligger begrafwen uti Öckeröö Kyrkia, uti hwilken och står hans, hans hustrus och barns Conterfey uti Choret wid Skrift Stolen thet hans efterlätne barne barn icke för lång tid sedan låtit renowera.

Then 4de **Jacob Erasmi Nolleroth**, hwilket tilnamn han tagit sig utaf Prästeg. Noleröd then han först gjort til Prästebohl, hade och efter sig 2ne söner som haft samma namn: en som warit Pastor i Skåne i Höör Erasmus Nolleroth, och herr Raphael i Grinnered. Thenna neml. Jacob har uti sin dryckenskap, på hwilken han warit grufwel. begifwen, begådt mord uppå en skieppare utaf sine Socknemän i Öckeröö sockn och gården rö, hwars son Lars Erickson ännu Lefwer och är en 70åhra gammal gubbe. För thenna sin misgärning är han inmanad i fängelse på fästningen Bahus; och som han enständigt nekat gärningen med mindre han warit så drucken han icke sielf wist hwad han gjordt: har hans dom haft denna Limitation: at om han således nekade gärningen i döden skulle han warda fri från Lifsstraffet til domens exeqwerande, blef utförd på rätteplatsen på Tomterne wid Bahus d. 20 Jan: 1668: med följe af tåvarande Kyrkioherde i Säfve Pastorat Sal. Herr Pet: Erics Kongelius och Rectores Scholae i Kungelf Sal. Herr Severino Petri Ström, som sedan war Pastor i Karleby; fastän han och tå gjorde en Sermon om sin oskyldighet har icke desto mindre Sal. Herr Pett: Erics, som war förbuden låta honom wetta domens inneholl förän han thet yttersta med honom försökt at förmå honom tilstå sit brott bundit för ögonen på honom, och låtit honom falla på knå som then ther nu strax skulle afrättas; men som delinqwenten äntå påstod sin oskyldighet blef thet berättat hos tå warande Gouverneur, som tå för tiden war boende straxt wid rättare Platzen, på Tomterne under Bahus fästning befalte at han skulle stå up igen, Klädit som war bundit för hans ögon blef borttagit och hans dom upläsen, På han blef förd på fästningen tillbaka

Våra kyrkoherdar, forts.

igen och sedan Lös gifwen; men blef tå afsatt ifrån Pastoratet. Han säges sedan wara död och begrafven uti Kungelf.

Then 5te **Laurentius Jonae Kolleback**, som kom immediate efter ofwanemde Jacobus Erasmi til annum 1691: d. 26:Jan: tå han warit, uti något sit ährende, hos en af sina närmaste grannar i gården röd, och skulle gå hem tillbaka igen föll uppå en is omkul, och slog sig så illa at han om natten blef död theraf, när nåd Åhrstiden efter honom war ute, kom Petrus Laurenty Böcker i thes stelle, som Lefde til may 1709.

(Här står att Kolleback dog den 26 Januarii, men uti Thorslanda Kyrkas Annotationsbok: att han begrofs den 25 Januarii. Huru rimar detta sig frågar med rätta. Peter Sandbeck)

Anno 1714 kom hit Lars Laconius i thes stelle.

6te Å föregående sida nämde **Petrus Laurentius Böcker** blef Pastor i Thorslanda 1692. Han dog 1709 ... Calend: Junii och skall wara begrafven i Öckeröds kyrka. (Se inra första pärmen Confessio fidei Thorslanda kyrka tillhörig) 61 år gammal.

7de **Georg Montén**. Pastor i Thorslanda från 1711 till 1714, då han erhöill transport och flyttade till annat Pastorat (Bollebygd).

Anmk. Bland Series Pastorum på Taflan, som hänger på väggen i Thorslanda kyrka vid predikstolen, står: att Jöran eller Georg Montén varit Pastor vid Thorslanda från 1714 till 1718, hvilket är origtigt; ty uti Thorslanda kyrkas Annotations Bok från 1684, in quarto, 20 bladet från slutet, står: ifrån anno 1711 till den 18 Febr 1714, under hvilken tid kyrkoherden Hr Georg Montén var här vid Pastoratet, äro de till kyrkan förärade penningar intet blefne införde; Och vidare: 1714 äro af Christmilde menniskor här nedanföre specificerade penningar förärade till Thorslanda kyrka, neml. af Herr Kyrkoherden Montén vid sitt afträde 2 Dr 16 öre.

8te **Laurentius Lachonius** Pastor i Thorslanda från 1714 till 1736, då han den 28 Mars afled och begrofs i Öckerö kyrka den 2 Maj 50 år 10 månader och 3 dagar gammal.

Marginalanteckning:

Laurentius Lachonius installerades d. 21 Julii 1717 af Contracts Prosten Herman Schröder.

9de **Andreas Strömsten** från d. 15 Sept. 1736 Pastor i Thorslanda till 1745, då ha erhöill transport till annat Pastorat (Slättåkra).

10de **Laurentius Stabaeus** från Maj 1745. Han dog i Thorslanda Presteg: den 11 Julii 1774 af invärtes tårande sjukdom i sitt 63 år, sedan han uti 29 år varit Pastor i Thorslanda och Öckerö.

11 **Arvid Gren** Pastor 1775. Afled uti sitt 80 års ålder d: 6 Febr 1799 och begrofs den 24 ejusdem i dess familiegraf vid Norra Kyrkoporten.

12 **Christian Ludv. Ström** Pastor 1800, erhöill transport till Tegneby på Oroust 1811, der han afled.

13 **Johan Rosengren**, Pastor 1811 tillträdde 1812 död 1828 d. 11 Febr:

14 **Barthold Pihlgren** Pastor 1829, tillträdde 1830; fick 1834 slag attaque, som betog honom målet, det han väl sedan återfick men inte så redigt att han sedermera kunnat förestå Pastoratet. Han dog den 19 Julii 1838 på Frälsehemmanet Wessby i Foss Pastorat och Socken at detta Bohus Län, efter en lefnad af 52 år 8 månader 19 dagar. Han ligger begrafven med sin Fru och tvenne barn uti Foss Kyrkogård."

Övriga kyrkoherdar:

15 **Carl Gustaf Schoug**: 1839 – 1881

16 **Axel Leonard Carlström**: 1882 – 1890

17 **Johan Alfred Gullbring**: 1890 – 1927

18 **Arvid Hellström**: 1928 – 1962

19 **Gösta Gustafsson**: 1962 – 1982

20 **Gösta Carman**: 1982 – 1999

21 **Åke Andreasson**: 1999 –

Hälsö 6 augusti 2012

Sture Olofsson

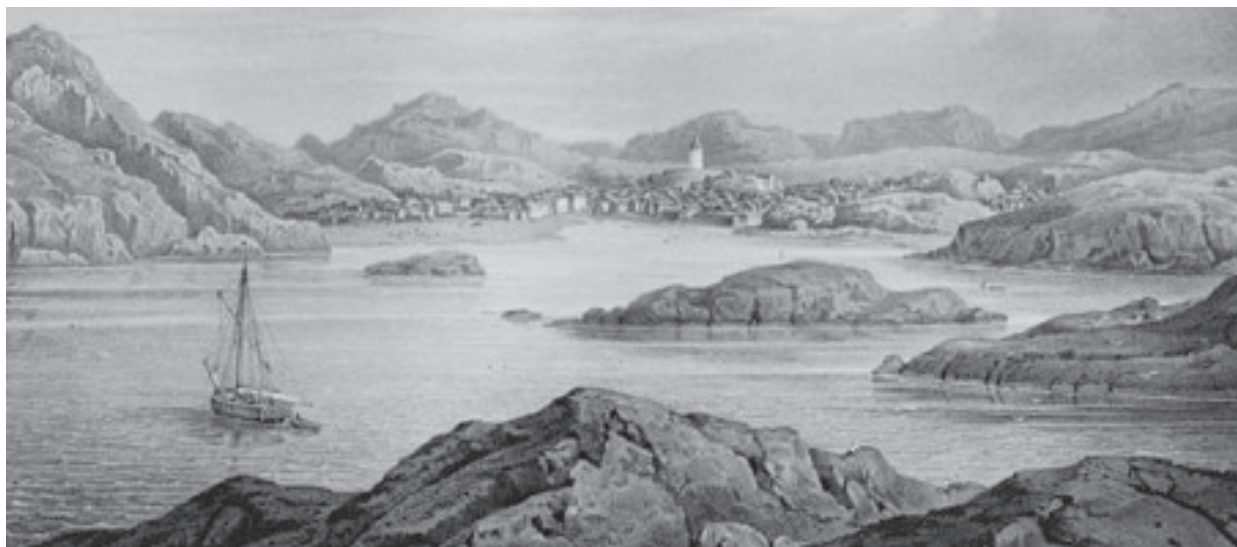
Björn Grönman

Denna artikel handlar om maken till en av slottsfogden Rasmus Jönssons två styvdöttrar. Rasmus var far till Jacob Rasmusson på Öckerö. Även om jag inte ännu har hela bilden klar för mig, vill jag skriva om det aktuella forskningsläget. Kanske någon läsare kan komplettera mina uppgifter. Det är också ett intressant livsöde som avslöjas, som ofta när det finns saker skrivna i domböckerna.

Vad hände 1701-1702?

Den 8 januari 1702 halshöggs den unga Catharina Fjellman i Uddevalla, dömd för barnamord. Barnets far var Lorentz Myrtengren. Catharina och Lorentz var kusiner och barnbarn till kyrkoherde Lars Rolander i Färgelanda i Dalsland. Denne kyrkoherde var känd för att 1644-45, under det då pågående kriget, med en uppåddad härskara av bönder vid Stigen i Dalsland ha besegrat en norsk styrka som härjade i trakten.

Rättsfallet började den 19 november 1701, då man hittade barnliket. Det låg på land men hade försetts med ett sänke som om man hade planerat att sänka det i den närbelägna ån. Det gick snabbt att få fram vittnesmål som utpekade de misstänkta, vilka, när de strax greps, genast erkände. Domen fastslogs av hovrätten som alltid i sådana mål. Nåd bedömdes omöjlig att utverka. De slogs i bojor, sattes i arresten och bevakades av fyra män: man var rädd för ett fritagningsförsök. Då Catharina var sjuk kunde hon inte föras till avrättningsplatsen på Bohus. En skarprättare måste hämtas från Göteborg. Avrättningen av Catharina är den första som omtalas i Uddevalla efter domböckernas början 1658, och den gav namn åt Galgberget, senare kallat Skansberget. Mera om Catharinas avrättning kan läsas i en artikel om avrättade i Bohuslän, publicerad via nätet av Lars-Olof Larsson (2003), vilken i sin tur hämtat uppgifter ur "Uddevalla stads historia" av Sten Kristiansson (1953). Händelsen har också skildrats skönlitterärt av Hans Gillby i "Jungfru i purpur" (1949).

Figur 1 Uddevalla i mitten av 1800-talet. Galgberget det höga i vänsterkanten. Teckning av F. C. Kierschou.

Vi ska här mera gå in på vad som hände med barnets far, Lorentz Myrtengren, eftersom Björn Grönman genom honom kom att spela en roll i dramat. Lorentz var inte sjuk och måste alltså föras till Bohus för att avrättas. Fångtransporten avlöpte enligt rättegångsprotokollen så här:

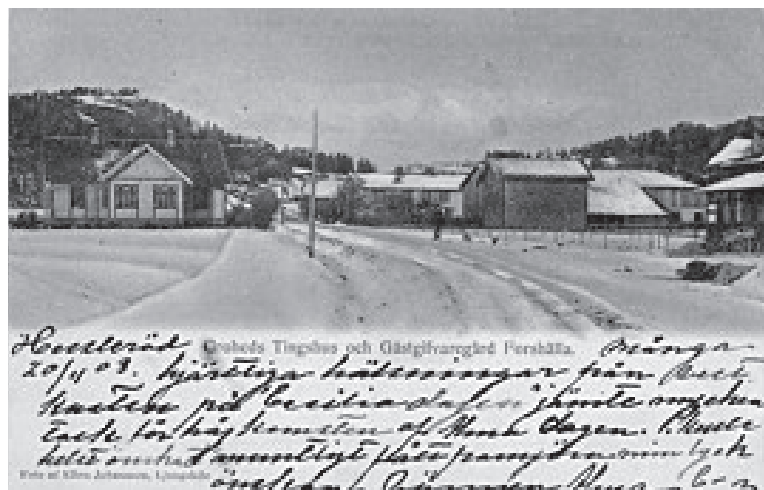
Vid avfärden från Uddevalla den 16 december var det två fångar, då även en förrymd soldat skulle föras till Bohus. ¹⁾ Profossen Johan Olsson och ²⁾ landsgevaldigern Björn Grönman var ansvariga för transporten och fick förstärkning av två Uddevallaborgare under den värsta sträckan till Grohed (i Forshälla socken).

1) Betydde ofta bödel, men kunde också avse person som utförde andra bestraffningar. Ibland synonymt med gevaldiger, men inte här, då båda yrkestermerna används.

2) Person som ansvarade för fångtransporter. Björn kallas landsgevaldiger vid olika tillfällen, t.ex. i V Hisings häradsrätt 1691-96 (1696 landsgevaldiger i Bohus och Älvsborgs län).

Björn Grönman, forts

Johan och Björn drack öl med fångarna innan de lämnade arresten. De kom iväg klockan 10 på förmiddagen i dåligt väder. När de kommit till utkanten av staden gick profossen Johan med fångarna in på en krog för att förplåga sig inför resten av färden. Eskorten protesterade och ville inte stanna till där. När de inte kom överens med Johan lämnade de sällskapet och återvände hem till Uddevalla. Denne lämnade nu också fångtransporten, för att köpa tobak (!). Innan dess hade det uppdragats att han inte hade något dugligt handfångsel att belägga Myrtingren med.

Figur 2 Groheds tingshus och gästgivargård i Forshälla. Gammalt vykort på Bohusläns museum.

Björn Grönman stod nu ensam med fångarna. Han uppbadade ett par skjutsbönder inne på krogen, men dessa hann inte med när Björn ville skynda vidare söderut. Så småningom kom Myrtingren att rida sist, och i en skogsbacke nära gästgiveriet i Grohede lyckades han fly. Han efterlystes: en kortvuxen man med smalt ansikte samt kort, rakt och mörkt hår, klädd i blå rock och svart väst. Enligt uppgift flydde han till Norge och blev handelsman i Kristiansand.

Hur gick det då med Björn, som dömdes huvudansvarig för rymningen? Ja, han miste i alla fall inte livet. Det hotet hade de fyra bevakarna i arresten haft: de skulle stå i fångarnas ställe om de flydde. Men Björn, som var i 60-årsåldern, ålades ett straff med fem gatlopp genom 50 par spö och straffarbete på Marstrands fästning. Häradsrätten bad om lindring för honom, men hovrätten ändrade sig inte. Profossen fick böta 40 daler silvermynt.

Vad hände efter 1701-1702?

Så här långt har jag hämtat uppgifterna från ovan nämnda artikel på nätet. Hur det gick för Björn Grönman under och efter straffets avtjänande har jag inte lyckats få fram. Det finns inte tillräckligt bevarat material från Marstrands fästning, och jag har inte hittat Björn i mantalslängderna från Uddevalla och dess närhet omkring år 1700. Det jag funnit i bevarade källor i fråga om Björn efter domen för rymningen är endast att en ”bryggkittel” han hade satt som pant skulle beläggas med kvarstad 1702 21/4 (Kungälv's rådhusrätt). Om familjen får man endast veta att Björn och hans hustru hade två söner. Landsgevaldigerns son Hans Grönman var inblandad i ett värjeslagsmål 1691 (Västra Hising's häradsrätts dombok 3/11)³⁾. Han hade varit i delo med Ambjörn från Lunna på Västra Hisingen vid Färjestaden och tillfogat honom sår i vardera handen och i ansiktet. Pappa Björn fick gå in och ge löfte till tingsrätten om att betala böterna. Jag har också hittat kompaniskrivaren Sven Grönman på gården Västra Holm i Tegneby socken på Orust i taxeringslängden 1715⁴⁾. Sven Grönman nämns som kompaniskrivare redan 1702 (Göteborgs rådhusrätt) och ännu 1716 6/8 (Kungälv's rådhusrätt, i fråga om köp av kronohemmanet ”Kohlbacken”)⁵⁾, samt som vanlig borgare i Kungälv 1717 23/12. Han var säkerligen son till Björn Grönman, vilken ju hade fadersnamnet Svensson. I mantalslängderna finns mönsterskrivaren Sven med hustru i Västra Holm från åtminstone 1710, 1720 bara hustrun. Sven Grönman hade en son Anders. Sven föreslog honom 1718 28/7 som lämplig stadsbåtsman i Kungälv.

3) I fortsättningen förkortat till VHHR.

4) Den enda i sitt slag och publicerad via nätet av Rolf Berlin.

5) Kollebacken i Kungälv; troligen den gård kyrkoherde Lars Jonsson Kolleback i Torslanda kom ifrån.

Björn Grönman, forts

Björn Svensson Grönman och hans familj

Enligt VHHR 1692 mottog landsgevaldighern Björn Grönman en kronogård i Pileröd i Kungälv's landsförsamling (nuvarande Rödbo) efter Mårten Borg . Det får ses som en löneförmån, och det är inte troligt att Björn bosatte sig där. Om man visste var han och hustrun levde och dog, skulle man kunna få fram hustruns (Rasmus Jönssons styvdotter) förnamn, vilket inte nämns någonstans i domböckerna under de år jag följt Björn (V Hising's härad från och med 1658 och Ale härad 1665-1680).

Björn var 1676 23/10 gift med Rasmus Jönssons ena styvdotter (VHHR). Varifrån han kom var för mig okänt ända tills jag för en tid sedan gjorde en nätsökning på hans namn och hittade, förutom materialet om rymningen ovan, Olga Dahls uppgift i hennes enastående verk om Göteborgs tomter, att han kom från gården Grönäs i Skepplanda socken (Ale härad i Älvsborgs län). Med ledning av detta hittade jag mycket om Björn och hans familj i mantalslängder och domböcker därifrån.

Björn Grönman skall ha varit ”en gammal man om 60 år” när han stod till svars för rymningen 1701. Han var alltså född omkring 1640. Fadern var enligt Ale härads dombok länsmannen ⁶⁾ Sven Ambjörnsson (broder Måns Ambjörnsson i Ryk i Skepplanda socken), troligen död långt före 1665, inte att förväxla med den under 1660-talet levande länsmannen med samma namn. Modern hette Anna Björnsdotter och hade brodern Anders Björnsson i Göteborg. Denne var enligt Olga Dahl identisk med bryggaren (senare åldermand för bryggaregillet) och tullnären Anders Björnsson Winbo eller Wenbo, omnämnd i Göteborg 1658-1693 och var död 1706 då hans änka nämns. Namnet Winbo kom från hans första svärfar som också var bryggare ⁷⁾. Anders skall ha varit styvson till Måns Olsson i ”Kettleberg”. Detta bör ha avsett gården Kattleberg i Skepplanda, tingsställe från 1674 efter Grönäs.

Anna blev omgift med makens efterträdare som länsman Jon Olofsson. Björn hade syskonen Olof (enligt Ale häradsrätt död före 1674), Jon och Elin. I mantalslängderna för Skepplanda ser vi att Björn Svensson Grönman hade hustru från åtminstone 1665, ett år han också nämns i domboken som boende på gården. Jag har inte följt honom längre bakåt i tiden. Han bör ha varit gift senast 1668 15-16/6, då befallningsman Rasmus Jönsson uttalade sig å Björn Svenssons vägnar (Ale häradsrätt) ⁸⁾.

Gården, eller egentligen byn, heter egentligen Grönäs och det var frälsegården där som Björn kom ifrån. Den ligger strax öster om vägen som nu kallas E 45, nordväst om Kungälv, inte långt söder om Lödöse. Grönäs var gästgiveri 1652-1674, och tingsställe 1666-74. Björn nämns i Grönäs till och med mantalslängden 1674 och var då utfattig. Björn och hans syskon hade arv efter fadern, men detta hade bortpantats. Björn var under sin tid på föräldragården gästgivare och uppborrdsman. Sannolikt flyttade han till Bohuslän mellan 1674 och 1678. Enligt protokoll från VHHR var Björn 1678 14/10 regementsskrivare ⁹⁾, då han för svärfadern Rasmus Jönsson upprättade en skrivelse till överheten om Nortagenes ruinerande under kriget ¹⁰⁾. Året därefter skrev Björn Svensson Grönman under en handling om fiskeriskatten, kanske som uppborrdsman ¹¹⁾. År 1682 18/5 var Björn länsman på Orust (Orusts och Tjörns dombok) liksom ännu 1685 18/11 (VHHR). Landsgevaldiger var han enligt VHHR åtminstone 1691-1696 (det senare året anges att det var över Bohus och Älvsborgs län).

6) Troligen för Kullings härad, eftersom efterträdaren i äktenskapet Jon Olofsson var länsman för det häradet.

7) Anders gifte sedan om sig med en dotter till Jacob Schönfelt i Göteborg.

8) Om han var född 1640 lär han inte kunnat ha gift sig förrän omkring 1660. Därför bör den Björn som nämns på gården med hustru 1655 ha varit någon annan.

9) Civilmilitär befattningshavare som sysslade med ekonomin inom indelningsverket.

10) Ett kort referat om detta finns i min bok ”Havet var vårt liv” (1995).

11) Länsräkenskaperna 1679.

Björn Grönman, forts

Hur såg då familjen ut som Björn Grönman gifte in sig i?

Jag vill bara här kort nämna vad jag funnit under många års forskning¹²⁾. Björns hustru med okänt namn var ett av fyra barn till Rasmus Rasmusson och hans hustru Inger Hansdotter på Inlag i Hanhals socken i norra Halland. Otto Rasmusson som var äldst¹³⁾ blev präst (komminister i Tölö 1672 och kyrkoherde i Okome i Halland 1703-07). Han var gift två gånger och hade sönerna Lars (kyrkoherde i Okome 1707-1727) och Johan eller Hans (komminister i Tölö 1705-1706, död där 1706 2/7). Både Otto och brodern Rasmus använde namnet Nordtman. De antog alltså styvfaderns släktnamn. Rasmus Rasmusson Nordtman var 1678 livknekt hos riksmarskalken greve Johan Stenbock (VHHR 14/10)¹⁴⁾. En dotter var Börta, gift (efter 1666 18/9 då hon enligt VHHR var fästmo) med klockaren Jacob Hindriksson i Aröd i Backa socken på Hisingen¹⁵⁾, död före 1693 6/3 (VHHR). De fick barnen Rasmus, Ingegerd och Inger. Denna gård blev liksom Nortagene ruinerad under kriget.

Rasmus Rasmusson på Inlag var ridefogde¹⁶⁾ och häradsdomare i Fjäre härad 1643-1649. Han fick Inlag som kunglig donation 1643¹⁷⁾. Rasmus verkar inte ha använt något släktnamn. Han dog 1649 mellan 15/3 och 5/4 (arvsskifte 1652 13/1 enligt VHHR 1689 4-5/11), och Inger gifte om sig (efter 1651 30/10 och före 1653 28/12¹⁸⁾) med Rasmus Jönsson. Både hennes förste och andre man tjänstgjorde under länsherren Ivar Krabbe, vilken till 1646 satt på Varberg och därefter på Bohus. Inger var dotter till kyrkoherde Hans Persson Silbergius i Fjärås församling (Fjäre HR 1651 18/9 och 30/10). Med Rasmus Jönsson fick Inger först dottern Pernilla eller Petronella. Hon blev 1671¹⁹⁾ gift med Johannes Jonae Gothenius (1629-1710) i hans andra av tre äktenskap. Han var slottspredikant på Nya Älvsborg 1658-1680 och kyrkoherde i Forshälla församling 1680-1708. Pernilla dog före 1688 18/6. Om de fick några barn är av mig okänt, men intressant är att en Gothenii dotter Maria blev gift med komministern i Forshälla Rafael Christian Nollerot, född 1667 som son till kyrkoherden Jacob Rasmusson Nollerot i Torslanda och Öckerö församlingar. Ett barn till slottsfogden Rasmus Jönsson föddes senast 1656, men det dog i slutet av det året genom att barnpigan Marta Eriksson ”av våda ihjällegat” det²⁰⁾. Inga fler barn föddes i äktenskapet, och Inger dog före 1684 17/5.

Figur 3 Hanhals gamla kyrka. Bild från Kungsbacka kommun (Bygd att bevara) via nätet.

12) En mera utförlig redogörelse för Rasmus Jönsson och hans familj får anstå till ett senare tillfälle, då denna artikel handlar om Björn Grönman.

13) Ordningen bland de övriga barnen är okänd.

14) Något mer om honom är inte känt men skulle vara intressant att försöka ta reda på

15) Son till sorenskrivaren (häradsdomaren) på Inland Hindrik Rasmusson.

16) Skatteuppbördsman.

17) Han fick också 1646 en gård i Blekinge för att han lämnat boskap till Varbergs fästning under kriget.

18) Enligt en sammanvägning av olika källor (skattelängder och domböcker). Jag vill tro att det var 1652 28/4 de gifte sig, eftersom Rasmus Jönsson då var frånvarande från sin tjänst som slottsfogde på Bohus, men det är naturligtvis omöjligt att få fullständig säkerhet.

19) Enligt länsräkenskapernas sporadiskt bevarade huvudtionde som är en sorts vigsellängder.

20) Norska riksregisteranter 1656.

Björn Grönman, forts

Jacob Rasmusson på Öckerö var son till slottsfogden på Bohus 1649-1658 Rasmus Jönsson (VHHR 1686 25/10 och 1688 18/6), men avlad och kanske även född föräktenskapligt. Om han föddes 1646 är inte helt säkert eftersom åldern vid dödsfall då för tiden ofta var mycket ungefärlig. Han kan ha fötts något senare men knappast långt efter 1650, då han gifte sig första gången (av tre) 1673. Rasmus Jönsson kan ha varit gift före äktenskapet med Inger Hansdotter 1651-1653: i en anteckning i VHHR (1685 3/7) efter Ingers död heter det att hon var hans ”sista hustru”. Detta kan betyda att den som skrev domstolsprotokollet och visste att Rasmus hade sonen Jacob före äktenskapet med Inger bara trodde att Rasmus blev gift med Jacobs mor, men det kan också betyda att Rasmus var gift innan.

Figur 3 Hanhals gamla kyrka. Bild från Kungsbacka kommun (Bygd att bevara) via nätet.

Det har inte gått att hitta Rasmus före 1649 i de källor från Bohuslän som jag använt genom åren. Kanske han bodde i Ale härad innan han kom till Nortagene 1649? Det är ofta nödvändigt att gå utanför de gamla vanliga gränserna när man forskar och inte kommer längre. Om det är så som jag har påstått i min bok och i andra sammanhang att Rasmus farfar var lagmannen i Viken Jöns Christensson, vilken kallades ”den svenske lagmannen”, kan det vara så att släkten hade förbindelser med andra sidan av älven.

Rasmus Jönsson dog troligen 1692, strax efter det att hans testamente tagits upp vid tinget 9/6 (VHHR). Han hade då varit omgift med en Tora Toresdotter, vilken tidigast 1694 blev omgift med Björn Olofsson och bodde kvar på Nortagene i några år, innan gården försålles.

Henrik Karlsson 2012

Kalmars Ros

När jag höll på med att söka min frus anor långt ner på 1600-talet i Småland, bland dessa hittade jag följande:

Calmare ros, kallad så på grund av sin skönhet, hette egentligen Maria Osenhielm, ca 1670-1700, dotter av överstelöjtnanten och kommandanten vid Kalmar fästning Josef Andersson Oos, adlad Osenhielm. I Kalmar blev C förälskad i en garnisonssoldat och kärlekens följder doldes genom att hon kastade sitt nyfödda barn i slottsgraven. Det uppdagades och hon dömdes till döden men strax innan domen skulle falla blev kung Karl XI ,på tillfälligt besök i Kalmar, övertalad att träffa henne. Kungen blev så betagen av hennes skönhet, hennes vackra röst och hennes färdighet att spela luta att han benådade henne och gav henne restitutio famae, återupprättat rykte. Hon gifte sig senare med artillerilöjtnanten Carl Falck och ligger begravd i Sjögestads kyrka. Händelsen har gett upphov till en folkvisesaktig dikt - Kalmare Ros - med text av Bo Setterlind och musik av Gunnar Hahn

Claes-Göran Sörensson

Födelseböcker i Arkiv Digital

Bohuslän

Dalsland

Västergötland

Startår

Startår

Startår

Startår

Askum	1664	Naverstad	1688	Bolstad	1763	Ale-Skövde	1688
Bärfendal	1664	Norum	1690	Brålanda	1727	Fuxerna	1688
Björlanda	1792	Näsinge	1708	Bäcke	1688	Hjärtum	1688
Bokenäs	1686	Resteröd	1688	Dals-Ed	1706	Hålanda	1687
Bottna	1860	Romelanda	1812-	Edsleskog	1687	Kilanda	1697
Brastad	1729	Rödbo	1696	Erikstad	1763	Nödinge	1688
Bro	1729	Rönnäng	1797	Frändefors	1751	S:t Peder	1745
Bäve	1700	Röra	1860	Fröskog	1703	Skepplanda	1688
Dragsmark	1685	Sanne	1688	Färgelanda	1688	Starrkärr	1688
Forshälla	1688	Skaftö	1888	Gestad	1763	Trollhättan	1860
Foss	1688	Skee	1693	Gesäter	1760	Tunge	1694
Grinneröd	1688	Skredsvik	1689	Grinstad	1763	Västerlanda	1686
Gullholmen	1799	Smögen	1924	Gunnarsnäs	1761	Åsbräcka	1688
Harestad	1760	Solberga	1659	Holm	1749		
Hede	1719	Spekeröd	1690	Högsäter	1688		
Herrestad	1689	Stala	1839	Järbo	1656		
Hogdal	1708	Stenkyrka	1779	Järn	1702		
Håby	1688	Strömstad	1713	Laxarby	1703		
Hålta	1659	Svarteborg	1688	Lerdal	1724		
Högås	1690	Svenneby	1860	Mo	1705		
Jörlanda	1659	Säve	1821	Nössemark	1748		
Kareby	1815	Tanum	1719	Råggård	1689		
Klädesholmen	1795	Tegneby	1860	Rännelanda	1675		
Klövedal	1688	Tjärnö	1689	Rölanda	1717		
Krokstad	1688	Torp	1770	Skållerud	1718		
Kungshamn	1785	Torsby	1760	Steneby	1702		
Kungälv	1803	Torslanda	1684	Sundals-Ryr	1779		
Kville	1860	Tossene	1664	Tisselskog	1688		
Käringön	1795	Tuve	1693	Torp	1720		
Lane-Ryr	1717	Ucklum	1714	Torrskog	1707		
Ljung	1688	Uddevalla	1700	Tydje	1688		
Lommeland	1759	Valbo-Ryr	1703	Töftedal	1706		
Lundby	1693	Valla	1691	Tösse	1695		
Lur	1719	Ytterby	1696	V. Tunhem	1688		
Lycke	1760	Öckerö	1684	Värvik	1685		
Lyse	1703	Ödsmål	1714	Vänersborg	1690		
Lysekil	1703			Väne-Ryr	1693		
Långelanda	1688			Åmål	1693		
Malmön	1909			Ånimskog	1711		
Marstrand	1685			Ärtemark	1688		
Mo	1688			Ödeborg	1688		
Mollösund	1711			Ödskött	1688		
Morlanda	1711			Ör	1647		
Myckleby	1688						

Efterlysningar

Här kommer lite fotografier av Hönö-bor (?) som Gull-Maj Brodén vill ha hjälp att sätta namn på, är det någon som kan hjälpa till med detta?

Ett **STORT** tack för all hjälp jag fick i samband med min efterlysning i förra tidningen

Eva Bengtsson

Styrelsen år 2012

Ordförande	Claes-Göran Sörensson	96 93 38
V ordförande	Hans Taremark	96 73 25
Kassör	Helene Sörensson	96 71 55
Sekreterare	Agneta Zachariasson	96 50 41
Ledamot	Gunnar Alexandersson	96 75 70
Ledamot	Arne Börjesson	96 61 55
Ledamot	Lena Knutsson	96 17 88
Suppleant	Roland Vejfors	96 76 14
Suppleant	Jan Ek	96 66 70

Styrelsen meddelar

Hemsidan - på föreningens hemsida www.oosf.se kan ni hitta namn, adress, mail, telefonnummer till styrelsen. Hör gärna av er till oss med idéer, funderingar, förslag, frågor osv.

Fotografier - Har ni några fotografier som ni vill dela med er av till vår hemsida? Hör av er till Hans på adress webmaster@oosf.se . Gamla fotografier är alltid intressanta.

Bankgiro - Föreningens bankgiro är **734-3999**

Bingolotter - Stöd föreningen genom att prenumerera på Bingolotter. När ni anmäler er som prenumeranter skall ni uppge att ni vill stödja Öckeröarnas Släktforskarförening.

Höstmöte 7 november – Vårt höstmöte kommer äga rum 7 november tid o plats meddelas senare – Rolf Ericsson kommer och berättar om ”500 år av sillfiske”.

Föreningens DVD-skivor **Öckerö Socken 1895 – 1941** finns till försäljning till en kostnad av 395 kr för medlemmar, 495 för icke-medlemmar. Samt en komplettering för den som redan har den första utgåvan 1895-1939 kompletteringen kostar 75 kr för medlemmar och 100 kr för icke-medlemmar. Beställ hos Agneta: agneta@oosf.se eller 96 50 41.